Wykład III
Koncepcja strategiczna

STRATEGIA OPERACYJNA (zadania strategiczne systemu obronności)

Punkt wyjścia strategii operacyjnej: SCENARIUSZE polityczno-strategiczne

- **Bazowe/operacyjne – do podstawowego planowania operacyjnego:**
  - **kontynuacja agresji hybrydowej**
  - **wojna ograniczona (poniżej progu wojny nuklearnej)**
- **Pozostałe/ewentualnościowe – do planowania ewentualnościowego:**
  - **wojna totalna/nuklearna Rosji z Zachodem (odstraszanie!!!!)**
  - **„czarny łabędź” - ???**

Myśl przewodnia (zamiar) strategii operacyjnej

Zabiegając o maksymalne wsparcie sojusznicze w ramach NATO, UE oraz partnerstwa strategicznego z USA i innymi sojusznikami utrzymywać jednocześnie gotowość strategiczną do samodzielnego zapewniania bezpieczeństwa, zwłaszcza w sytuacjach trudnokonsensusowych, priorytetowo traktując działania przeciwzaskoczeniowe i obronę przeciwhybrydową w czasie pokoju i kryzysu, a w obliczu agresji wielodomenową obronę wyprzedzającą z rażeniem obiektów przeciwnika w głębi jego terytorium.

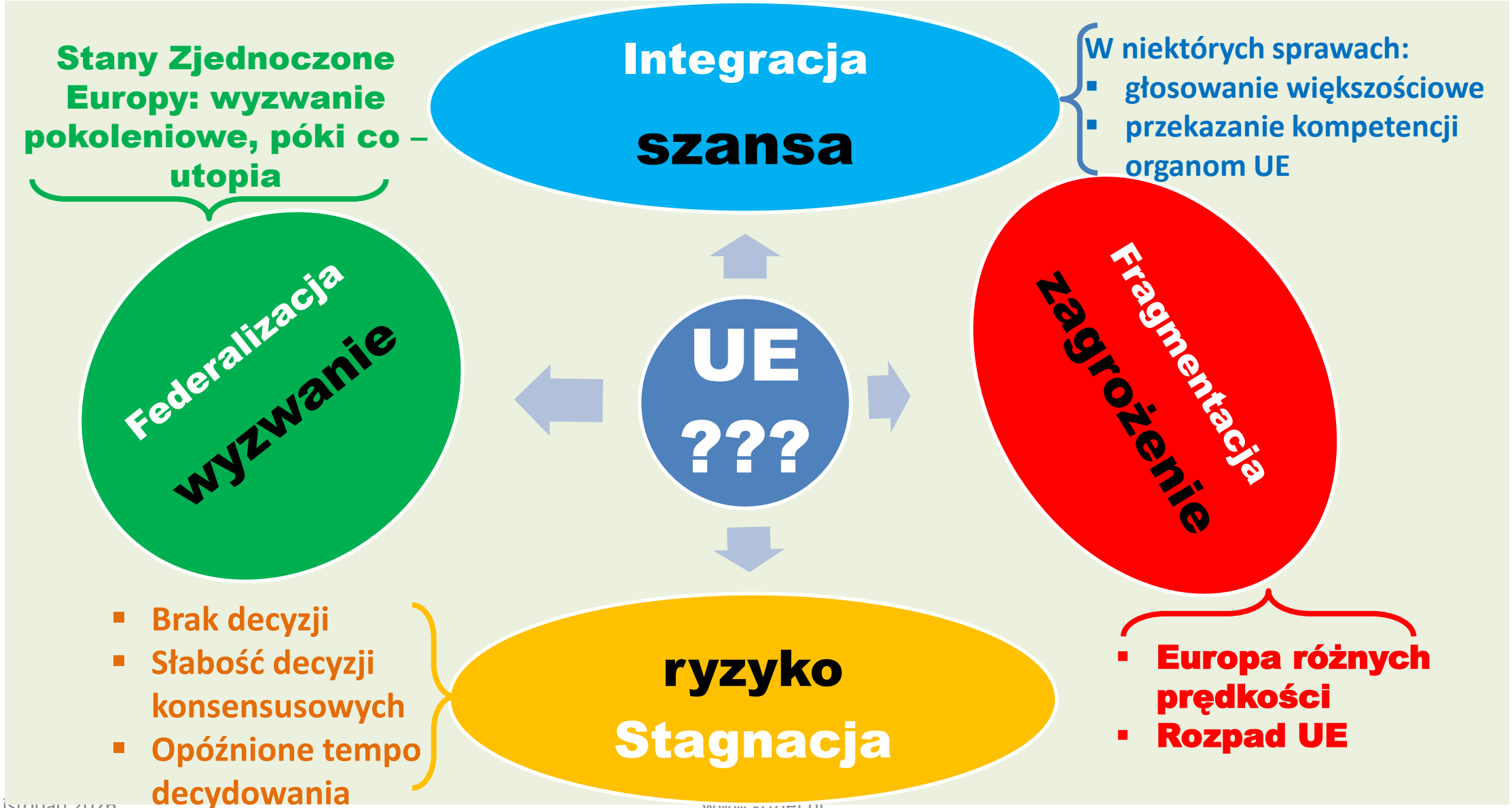
Strategia aktywnego kształtowania zewnętrznych filarów bezpieczeństwa

- **OPCJA PODSTAWOWA: ratowanie NATO przez jego europeizację w jego funkcji odstraszania i kolektywnej obrony, w tym przeciwhybrydowej (w uzgodnieniu z USA, poszerzenie NS i doktryna obrony uprzedzającej, relacje NATO-UE)**
- **OPCJA EWENTUALNOŚCIOWA: NATO(-)?, militaryzacja UE (EUO wg modelu NATO, przejęcie zdolności operacyjnych NATO?)**
- **OPCJA OSTATECZNA: nowy traktat bezpieczeństwa europejskiego (ETO, przejęcie europejskiego „spadku” po NATO)**

Dylematy strategii sojuszniczej

- **Doktryna polityczna: obrona „każdego cala” terytorium NATO; doktryna strategiczna obrona uprzedzająca?**
- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (działania przeciwzaskoczeniowe) wywiad, rozpoznanie: działania narodowe, oceny sojusznicze**
- **Wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania): operacja kontr-kryzysowa sił szybkiego reagowania; podwyższenie gotowości sił narodowych wydzielonych do dyspozycji NATO; reakcja mini-koalicji wewnątrz NATO (?); uaktualnienie planów operacyjnych…**
- **Logistyka strategiczna i manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

Kwadryga dylematów strategicznych UE

Rodzaje narodowych działań strategicznych

1. **Pogotowie (czujność, ubezpieczenie) strategiczne**
   a) **Współpraca sojusznicza i partnerstwa (odstraszanie sojusznicze!)**
   b) **Wywiad i kontrwywiad (przeciwzaskoczenie!)**
   c) **Przygotowania obronne (doskonalenie i sygnalizacja własnych zdolności i gotowości do adekwatnego [uprzedzającego?] reagowania)**
2. **Reagowanie kryzysowe i obrona przeciwhybrydowa (!!!)**
   a) **Międzynarodowe (dyplomacja, sankcje, udział w misjach i operacjach, wsparcie partnerów w kryzysie, manewry sojusznicze…)**
   b) **Odparcie agresji podprogowej – samodzielne lub sojusznicze (problem sytuacji trudnokonsensusowych, dylematy „bliskoprogowych" operacji zbrojnych, odporność strategiczna społeczeństwa i państwa)**
   c) **Odporność strategiczna państwa (informacyjna/kognitywna, żywotność)**
3. **Obrona (działania wojenne)**
   a) **Odparcie agresji ograniczonej – na własny kraj lub sojusznika (z ryzykiem opóźnionej reakcji całego sojuszu i/lub „pata" w następstwie szantażu TBJ – doktryna deeskalacji nuklearnej)**
   b) **Obrona przed agresją na pełną skalę – obrona sojusznicza od początku**

Doktryna polityczno-obronna

- **Deklaracja polityczna NATO i Polski: bronimy każdego cala/centymetra terytorium!**
- **Zamiar strategiczny odparcia agresji (teoria zwycięstwa) Grynkiewicza:***
  - **Obrona: zablokować, obezwładnić, rozbić siły dokonujące agresji (bez dążenia do zadania strategicznej klęski nuklearnemu agresorowi)**
- **Potrzebne głównie:**
  - **nie dać się zaskoczyć,**
  - **być odpornym w obronie,**
  - **uderzać w siły agresora we wszystkich domenach wyprzedzająco i na całą głębokość**

BTW: dotyczy tylko obrony konwencjonalnej NATO. Brak – z jednej strony - odstraszania nuklearnego na poziomie TBJ i – z drugiej strony - obrony p/hybrydowej. Ale to oczywiście inne tematy

Przeciwzaskoczenie

- **Operacje przeciwzaskoczeniowe**
  - **Strategiczna, ciągła, systemowa, permanentna kampania p/zaskoczeniowa (operacje wywiadowcze, monitoring, OSINT, aktywne dezorganizowanie przeciwnika przez operacje kognitywne…)**
  - **Czujność p/zaskoczeniowa w operacjach p/hybrydowych, w pierwszej operacji wojennej (element strategicznej kampanii p/zaskoczeniowej) i w kolejnych operacjach wojennych**
- **Budowanie/rozwój zdolności p/zaskoczeniowych**
  - **Rozwój „kultury p/zaskoczeniowej” w systemach kierowania i dowodzenia (kadry, procedury/doktryny, środki, szkolenie…)**
  - **Współpraca sojusznicza: synergia**
  - **Struktury wywiadu i kontrwywiadu, inwestycje w rozpoznanie satelitarne, sztuczną inteligencję… Budżet**
  - **Przeciwzaskoczeniowa odporność społeczeństwa**

Obrona uprzedzająca

- **Działania uprzedzające – dozwolone w prawie międzynarodowym, a działania prewencyjne – zabronione (preemtive – preventive)**
- **Potrzebna doktryna sojusznicza, Polska promotorem!**
- **Sygnalizowanie jej jako element odstraszania**
- **Uprzedzanie strategiczne (na początku wojny) – ryzyko polityczne; a uprzedzanie operacyjne i taktyczne (w toku działań wojennych) jedno z wymagań skutecznej walki**
- **Warunki skutecznej obrony uprzedzającej:**
  - **skuteczność działań przeciwzaskoczeniowych**
  - **precyzyjne uderzenia dalekiego zasięgu**
  - **wywalczenie przewagi w powietrzu, w tym dronowej**
  - **wywalczenie przewagi w infosferze, cyberoperacje, wykorzystanie AI**

Dylematy narodowej kampanii obronnej

- **Państwo frontowe: problem zaskoczenia i znaczenie zdolności oraz operacji przeciwzaskoczeniowych (aktywność wywiadu, kontrwywiadu, monitoring satelitarny, wykorzystanie OSINT…)**
- **Zintegrowana ochrona i obrona pogranicza –ciągłość bezpieczeństwa wschodniej granicy, Tarcza Wschód**
- **Agresja terytorialna i … aterytorialna (jako kontynuacja agresji hybrydowej)**
- **Czas skutecznej wymuszonej obrony samodzielnej – zależny od skali zaskoczenia i metody obrony (stała, manewrowa, kordonowa, głęboka…)**
- **Państwo podziemne - zbrojny ruch oporu:**
  - **powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)**

SYNTEZA PRIORYTETÓW I DYLEMATÓW POLSKIEJSTRATEGII OPERACYJNEJ

- **Nie dać się zaskoczyć agresją – strategicznie [wojną], operacyjnie [metodą agresji], taktycznie [czasem, miejscem…]**
- **Reagować wyprzedzająco i dążyć do jak najszybszego wciągnięcia sojuszu w reagowanie obronne**
- **Być gotowym do samodzielnej obrony w sytuacji trudnokonsensusowej: wtedy jak najdłużej nie dać się rozbić militarnie, by zyskać czas na reakcję sojuszniczą (dylemat przestrzeni i czasu! – obrona głęboka czy frontalna?)**
- **Państwo podziemne na terenach okupowanych - zbrojny ruch oporu: powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)**

STRATEGIA PREPARACYJNA (zadania w zakresie przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego)

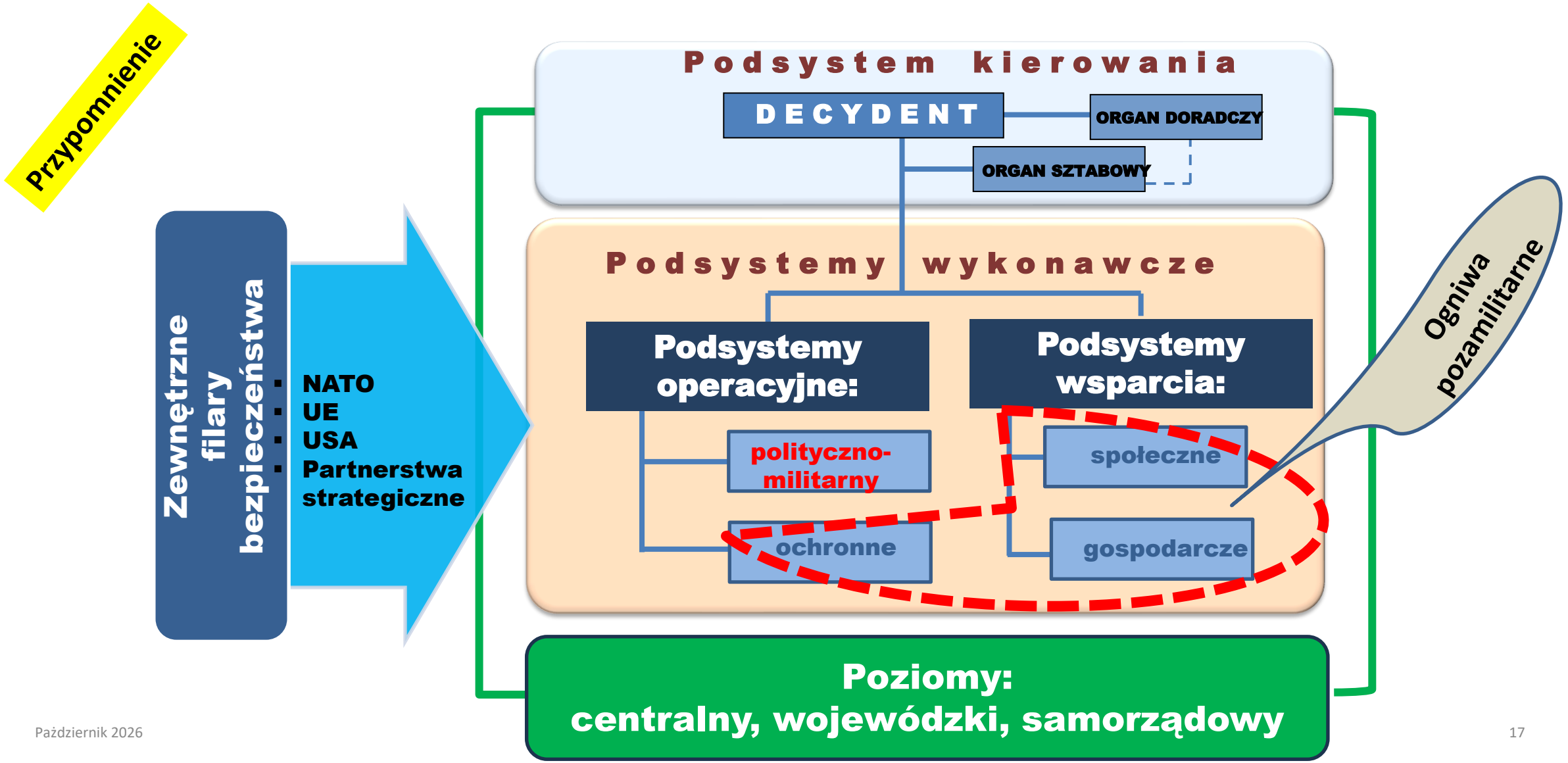
Myśl przewodnia (zamiar) strategii preparacyjnej

Przeznaczając na bezpieczeństwo ok. 5% PKB utrzymywać i w pełnym cyklu strategicznym transformować system bezpieczeństwa narodowego adekwatnie do potrzeb realizacji zadań strategii operacyjnej, priorytetowo traktując integrację systemu kierowania, jakościową transformację (w tym modernizację techniczną) podsystemów operacyjnych oraz budowę odporności strategicznej państwa i społeczeństwa.

Determinanty strategiczne (wynikające z planowania strategicznego) systemu bezpieczeństwa narodowego

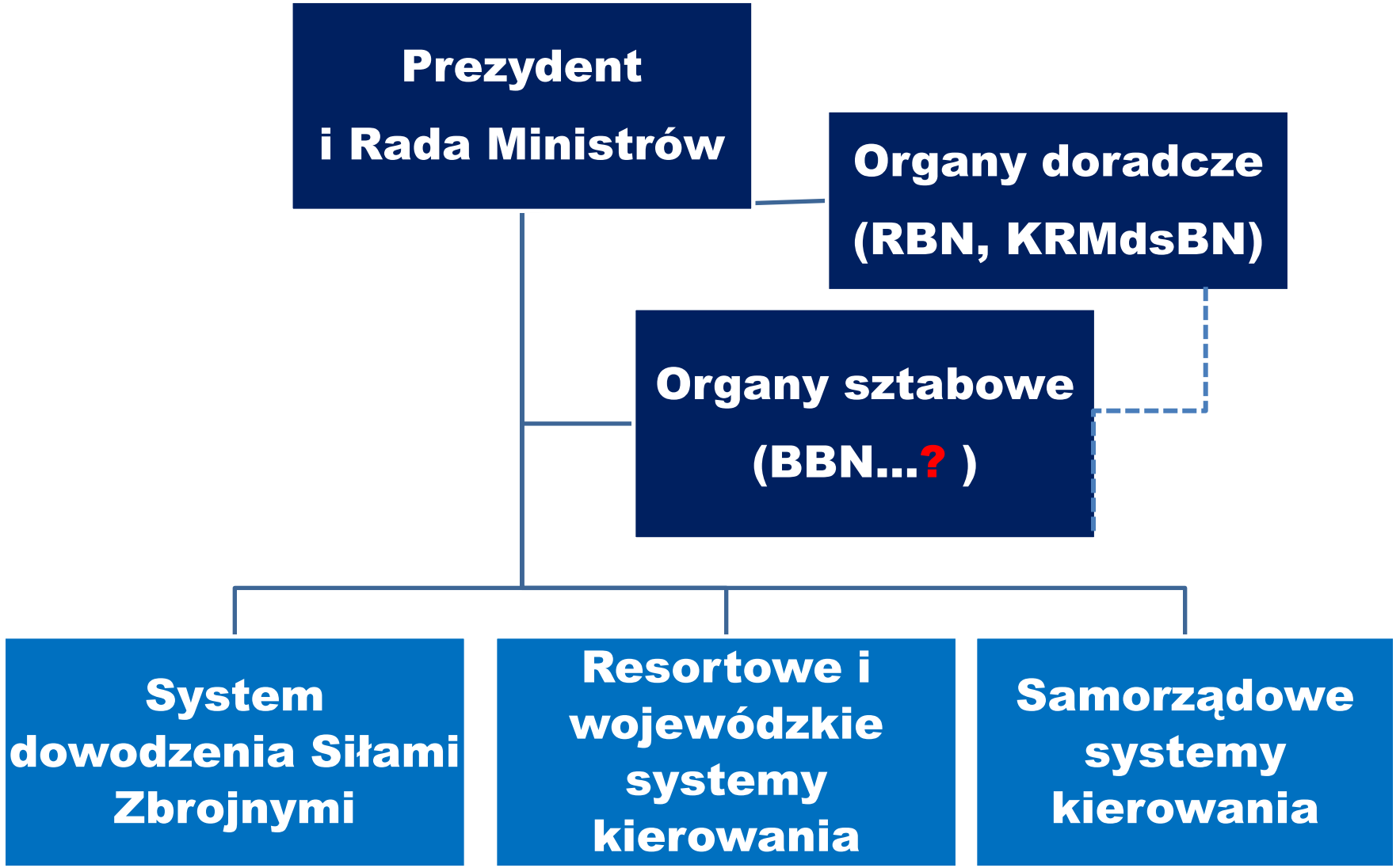
Struktura systemu bezpieczeństwa narodowego (państwa)

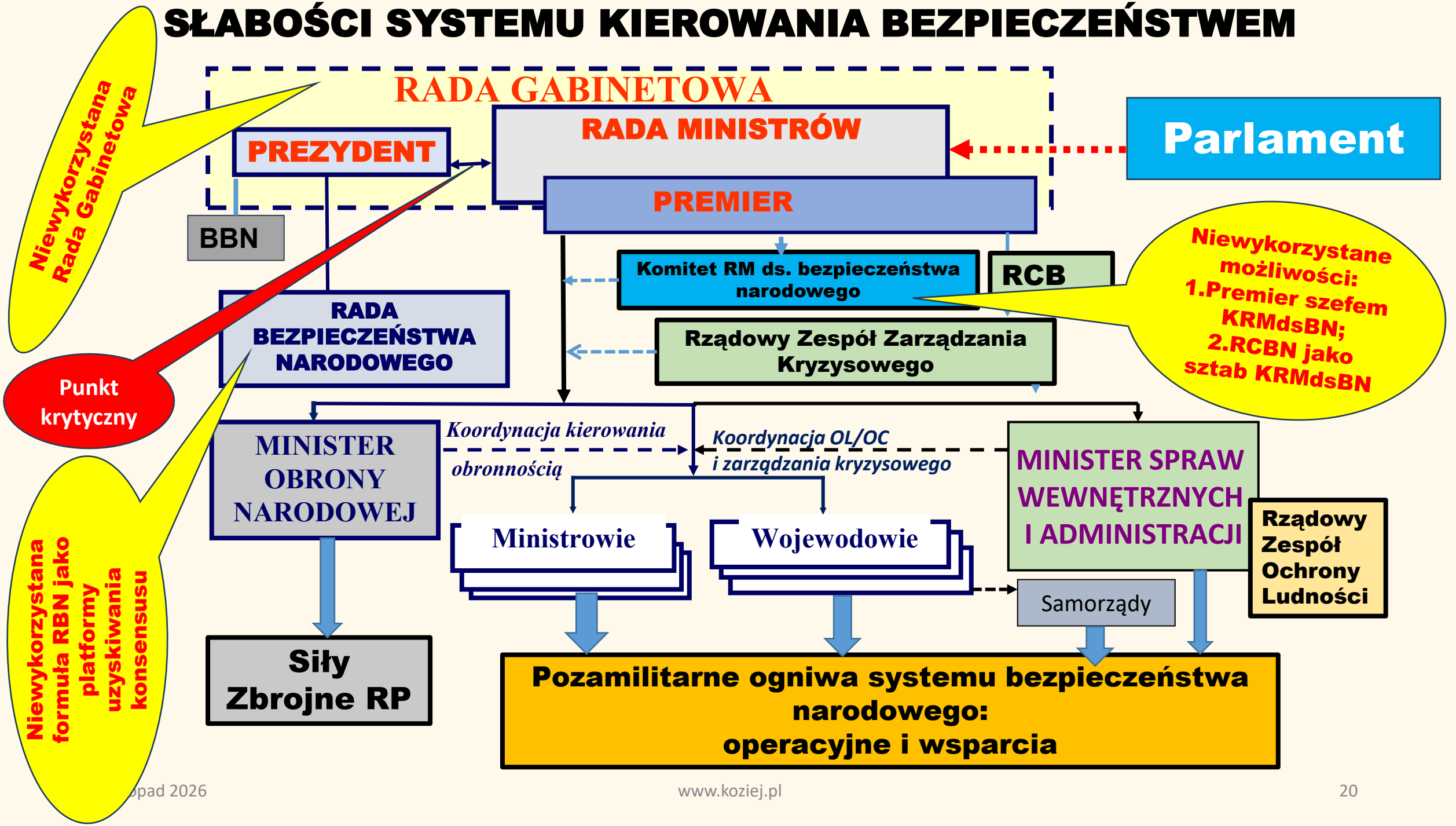
STRATEGICZNE PRIORYTETY PREPARACYJNE

1. **Podsystem kierowania bezpieczeństwem narodowym – integracja oraz systemowa poprawa współdziałania Prezydent – Rada Ministrów.**
2. **Podsystemy operacyjne, w tym militarny i innych służb mundurowych – przede wszystkim jakościowa transformacja (rozwój, modernizacja) adekwatnie do potrzeb strategicznych.**
3. **Podsystemy wsparcia (cywilne: administracyjne, gospodarcze, społeczne) – odporność strategiczna: powszechność przygotowań, w tym edukacja dla bezpieczeństwa, OC oraz rozwój przemysłu obronnego.**

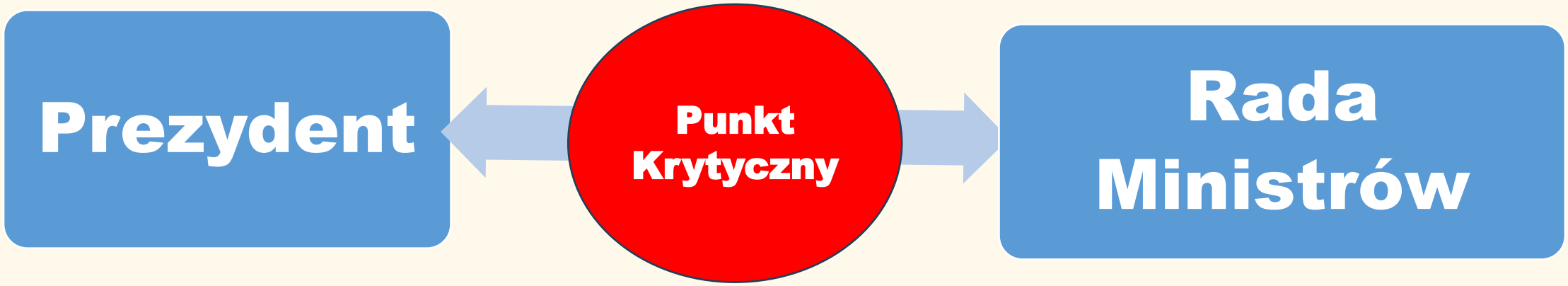
Ogólny model systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym RP

SŁABOŚCI SYSTEMU KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM

Kierowanie bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa

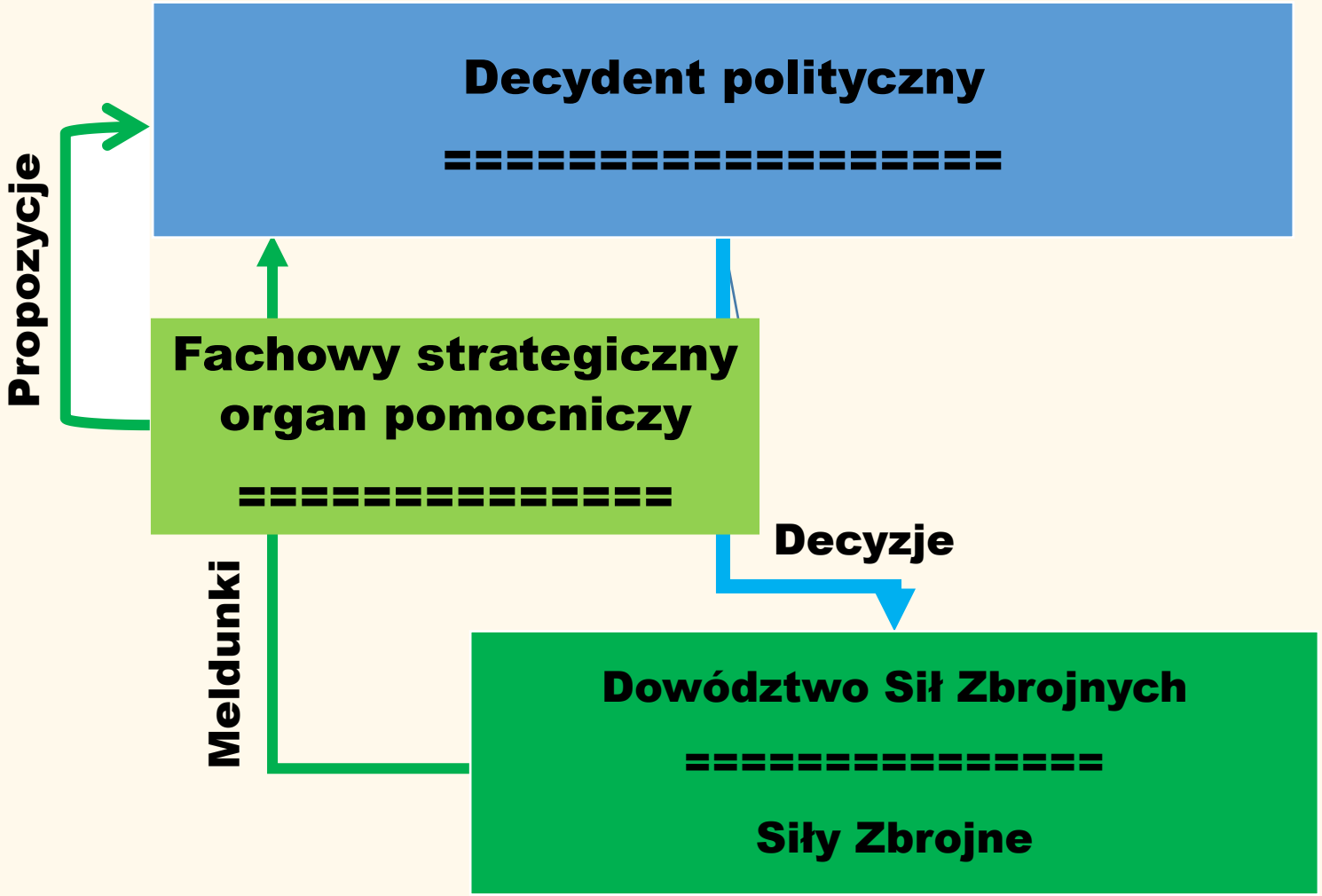
Warto uregulować:

- **Rada Gabinetowa jako konstytucyjne forum współdziałania PRP-RM. Jej rola w czasie wojny.**
- **Rola RBN jako platformy politycznego konsensusu**
- **Rada Ministrów na cz. W – jako Gabinet Wojenny (w ramach Rady Gabinetowej razem z PRP: jako Wojenna Rada Gabinetowa)**

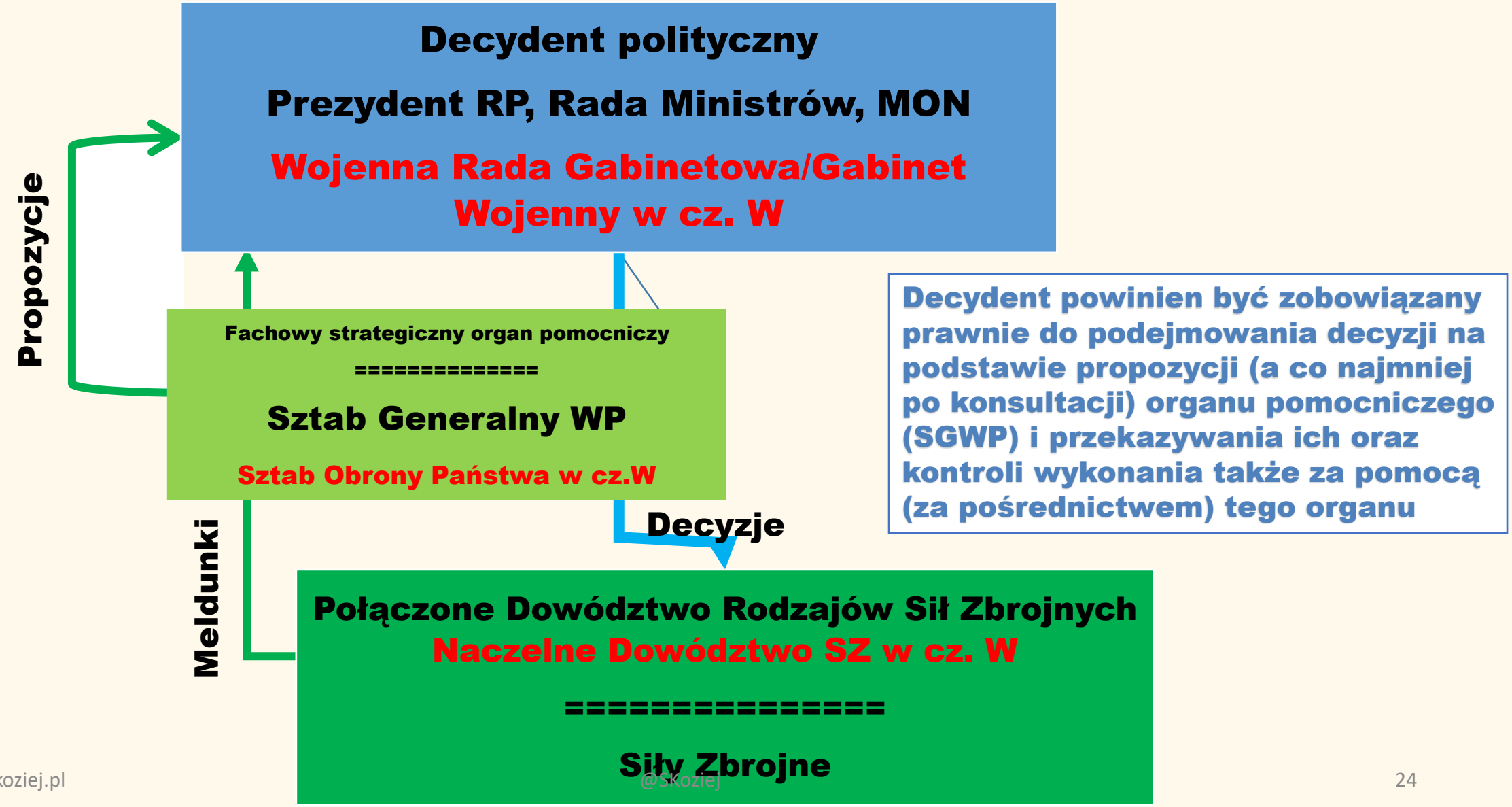
Kompetencje cywilnych władz państwa w stosunku do sił zbrojnych w demokracji

- **Kompetencje polityczne – pełne i bezwarunkowe władztwo, siły zbrojne ”nie mają nic „do gadania”**
- **Kompetencje strategiczne (zarówno w wymiarze operacyjnym, tj. koncepcji/planów prowadzenia wojny, kampanii, jak i preparacyjnym, tj. koncepcji/programów – utrzymywania, rozwoju/transformacji SZ) – władztwo pełne, ale uwarunkowane, czyli oparte na profesjonalnym doradztwie wojskowym**
- **Kompetencje operacyjne i nawet taktyczne – rzadko występujące, raczej jako odstępstwo od reguły, ale np. w operacjach/misjach pokojowych spotykane**

Teoretyczny model systemu cywilnego kierowania Siłami Zbrojnymi (zwierzchnictwa polityczno-strategicznego)

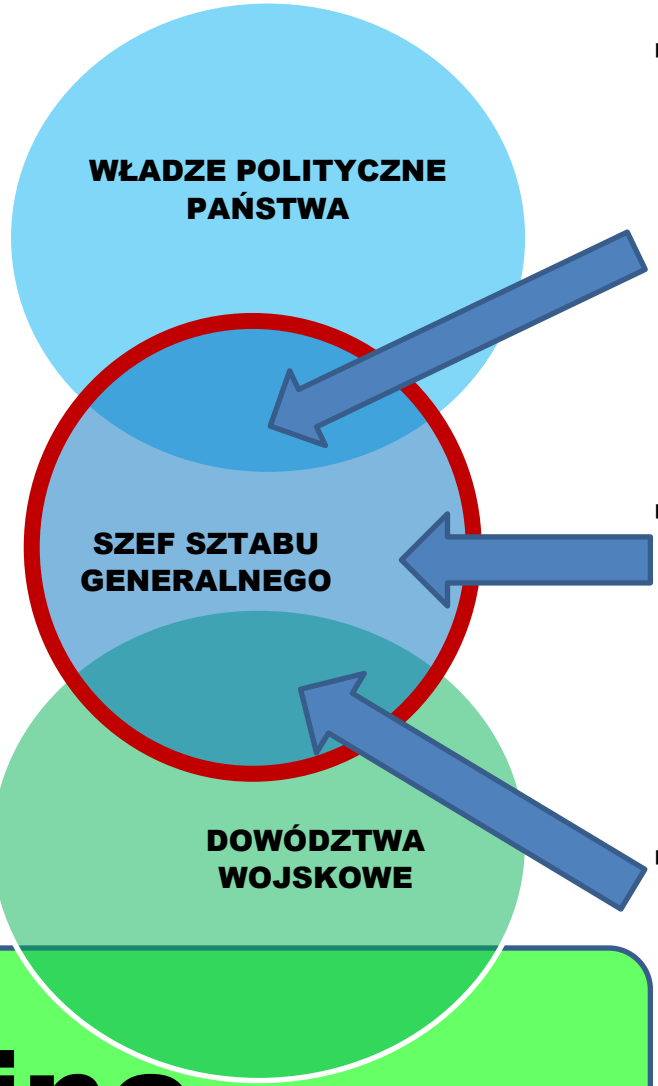

Optymalny model polityczno-strategicznego kierowania Siłami Zbrojnymi RP

Decydent powinien być zobowiązany prawnie do podejmowania decyzji na podstawie propozycji (a co najmniej po konsultacji) organu pomocniczego (SGWP) i przekazywania ich oraz kontroli wykonania także za pomocą (za pośrednictwem) tego organu

ROLA SZEFA SZTABU GENERALNEGO JAKO ZWORNIKA SYSTEMU DEMOKRATYCZNEGO, CYWILNO-WOJSKOWEGO KIEROWANIA SIŁAMI ZBROJNYMI

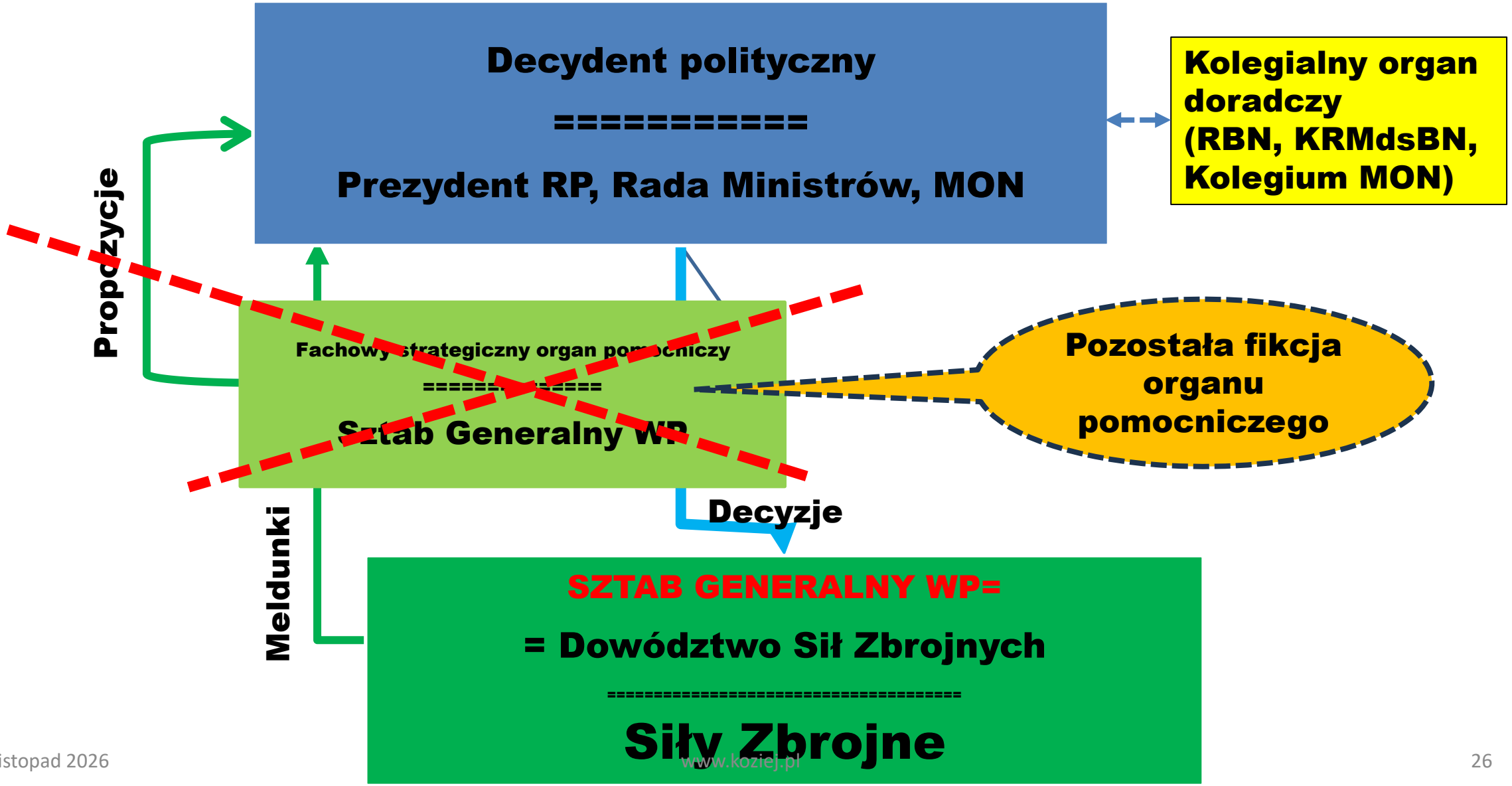

Zadania szefa SG:

- **Doradza Ministrowi Obrony Narodowej (w czasie wojny – także Prezydentowi RP) w kierowaniu SZ i obroną państwa w cz. W**
- **Planuje obronę państwa przez siły zbrojne oraz programuje ich wieloletni rozwój**
- **Nadzoruje z ramienia MON (w czasie wojny – także PRP) realizację zadań przez dowództwa SZ**

Siły Zbrojne

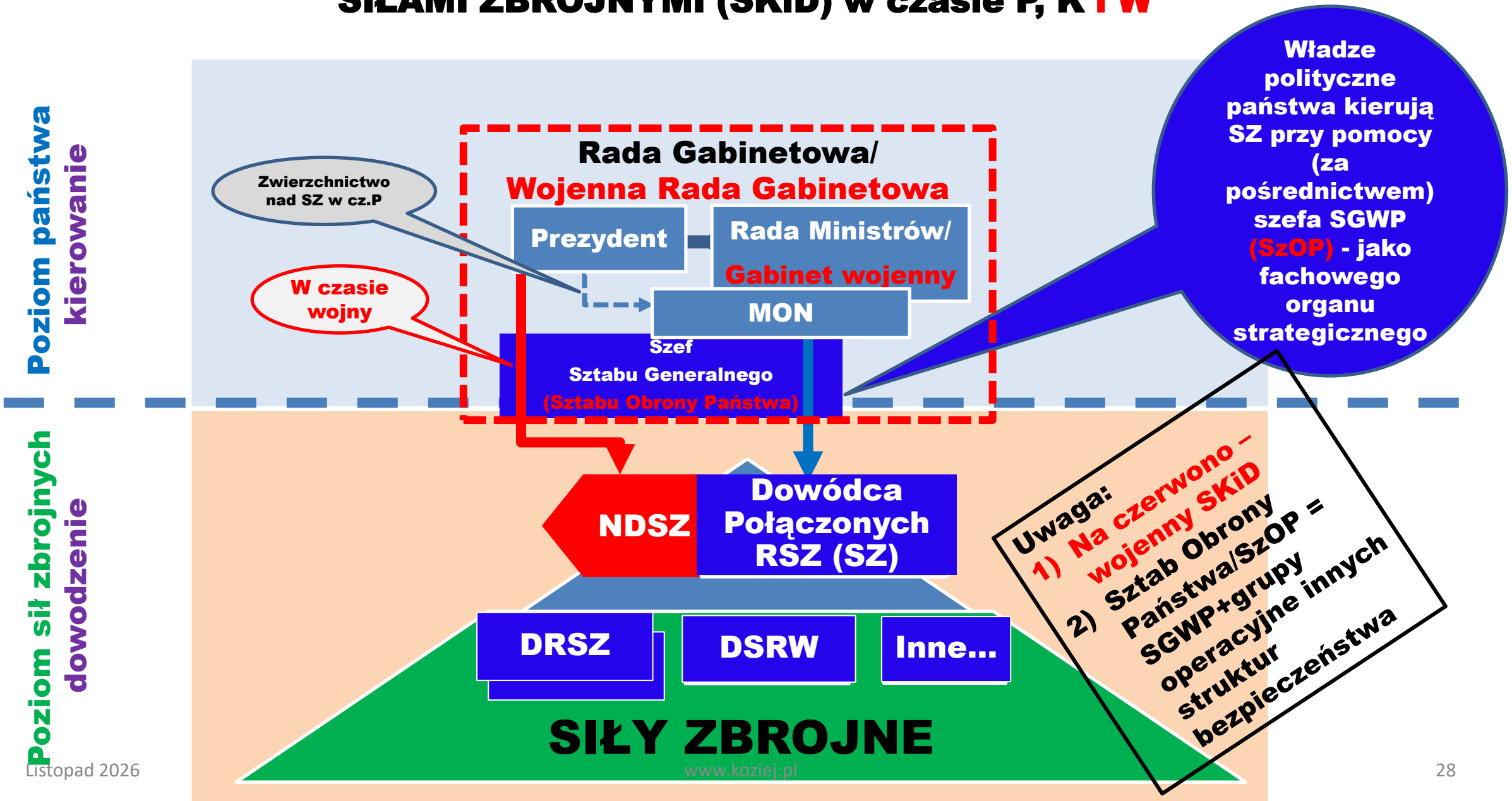
Praktyka woluntarystycznego cywilnego kierowania Siłami Zbrojnymi RP

OBECNY SYSTEM KIEROWANIA I DOWODZENIA SIŁAMI ZBROJNYMI (SKiD): ryzyko woluntaryzmu/samowoli zwierzchnictwa cywilnego w czasie pokoju i autonomizacji wojska w czasie wojny

PROPONOWANY JEDNOLITY SYSTEM KIEROWANIA I DOWODZENIA SIŁAMI ZBROJNYMI (SKiD) w czasie P, K i W

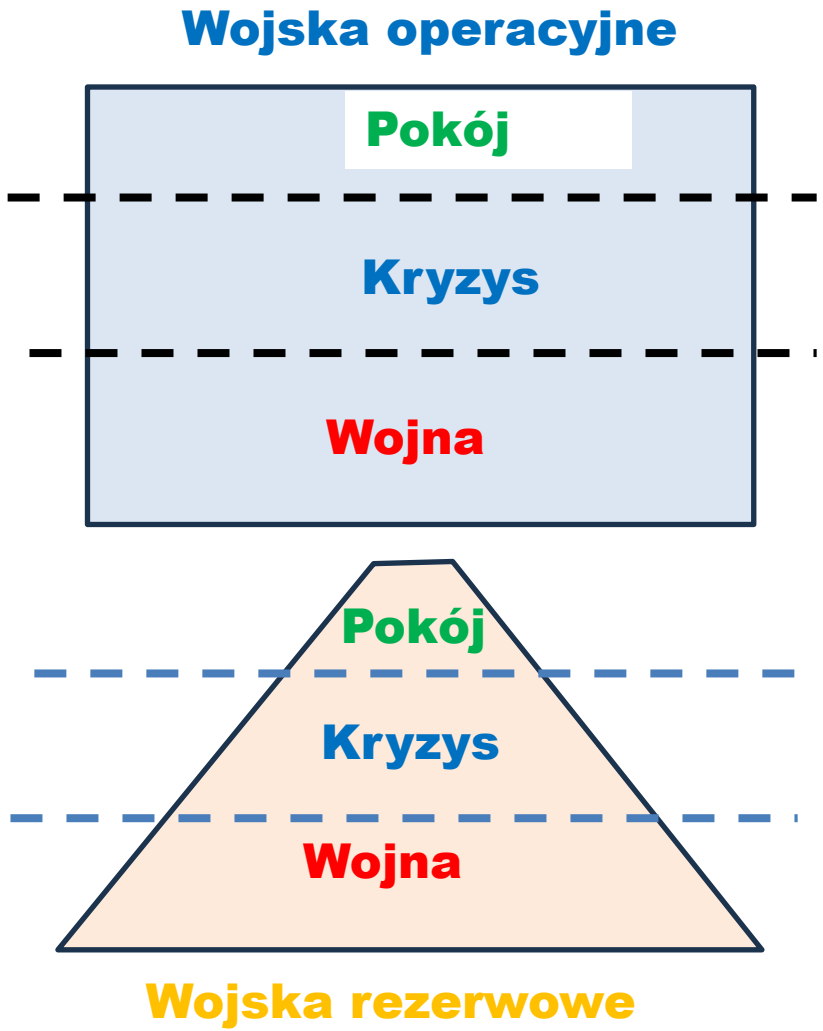
Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (1)

- **Kadrowe - paradygmat jakościowy a nie ilościowy:**
  - **Jakość wojska – równa najlepszym armiom NATO (ważne we wspólnych operacjach sojuszniczych), liczebność – na jaką nas stać po spełnieniu wymagań jakościowych.**
  - **Duża armia na czas W – tak (choć w ramach NATO nie jest to najważniejsze); duża armia w cz. P – niekoniecznie. Dlatego priorytet dla wojsk rezerwy!**

Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (2)

- **Organizacyjne – wymagania szybkiego/uprzedzającego reagowania i długotrwałego działania w warunkach państwa frontowego II zimnej wojny:**
  - **Transformacja SKiD, zwłaszcza na styku decydenci polityczni – Dowództwo SZ**
  - **Uzupełnić zawodowe wojska operacyjne do pełnych etatów – gotowość do natychmiastowego działania!**
  - **Stworzyć formacje wojsk rezerwowych (w tym na bazie części WOT)**
  - **WOT natychmiast włączyć w system dowodzenia wojskowego: pod DGRSZ**
  - **Utworzyć Korpus Ochrony i Obrony Pogranicza (wspólnie ze SG) – a nie tylko komponent WOT**
  - **Rozwijać perspektywiczne rodzaje wojsk: cyberobrony, satelitarne, dronowe**

Ogólny model Sił Zbrojnych państwa frontowego w warunkach II (hybrydowej) zimnej wojny

A: Wojska operacyjne (Armia operacyjna – w 100% ukompletowane już w cz. P (tak jak na K i W) żołnierzami zawodowymi i najnowocześniejszym sprzętem zdolne do natychmiastowego (na gwizdek) użycia w każdej chwili. W jej transformacji dominować muszą priorytety jakościowe: zdolności przeciwzaskoczeniowe, zdolności precyzyjnego rażenia na duże odległości, obrony p/rakietowej i p/dronowej

B: Wojska rezerwowe (Armia rezerwowa) – których formacje należy tworzyć już teraz, w czasie P częściowo ukompletowane kadrowo i w pełni sprzętem, prowadzące rotacyjne szkolenie rezerwistów i zdolne do sprawnego rozwijania się przez mobilizację żołnierzy rezerwy i sprzętu z gospodarki narodowej. Ich zadaniem jest odpowiedź na potrzeby ilościowe w czasie wojny, zwłaszcza długotrwałej.

Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (3)

- **Techniczne – sfera niekinetyczna i kinetyczna**
  - **Środki walki niekinetycznej/informacyjnej: środki przeciwzaskoczeniowe (wywiad/kontrwywiad, środki kosmiczne), cyberbroń, środki WRE, sztuczna inteligencja**
  - **Środki rażenia i manewru:**
    - **obrona powietrzna (przeciwrakietowa, przeciwlotnicza, przeciwdronowa);**
    - **bezzałogowce/drony, w tym drony myśliwskie (powietrzne, morskie i lądowe);**
    - **broń precyzyjna (rakietowa i artyleryjska) dalekiego zasięgu (lądowa, powietrzna i morska)**

Pozamilitarne ogniwa systemu bezpieczeństwa

- **Dyplomacja: MSZ/MON, przedstawicielstwa i ambasady – pilnowanie interesów narodowych w relacjach międzynarodowych, w tym sojuszniczych**
- **Służby specjalne: wiarygodność w sojuszach**
- **Policja i pozostałe służby mundurowe: Straż Graniczna, Straż Pożarna (zalążki OC), Służba Ochrony Państwa, Służba Więzienna, Służba Celna – zdolności przeciwhybrydowe**
- **Przemysł obronny: państwowy, prywatny – modernizacja, wysoce zinformatyzowane systemy, kooperacja międzynarodowa**
- **Infrastruktura obronna: obronne przygotowanie terytorium, cyberodporność**
- **Kształtowanie odporności strategicznej państwa, społeczeństwa i obywateli, rola edukacji narodowej i powszechnego szkolenia obronnego (świadomość strategiczna)**

SYNTEZA PRIORYTETÓW STRATEGICZNYCH RP

- **Strategiczne (długoterminowe) interesy państwa a nie doraźne (bieżące) cele polityczne partii rządzącej muszą być podstawą rozwoju potencjału bezpieczeństwa**
- **Konieczny jest aktywny udział w transformacji NATO i UE stosownie do wymagań II zimnej wojny w Europie, w tym w budowie adekwatnego odstraszania sojuszniczego (problem udziału w *nuclear sharing*) oraz wdrażania doktryny obrony uprzedzającej**
- **Prymat jakości nad ilością oraz zdolności przeciw-zaskoczeniowe, obrona powietrzna, broń precyzyjna dalekiego zasięgu, drony i przeciwdrony, wojska rezerwy to najważniejsze priorytety transformacji (rozwoju) sił zbrojnych**

Priorytety polskiej strategii międzynarodowej

- **Wspieranie Ukrainy i działanie na rzecz jej wspierania**
- **Ratowanie/umacnianie NATO – jako opcja podstawowa**
  - **Wzmocniona Nuclear Sharing i obrona uprzedzająca???**
  - **Budowa europejskich zdolności operacyjnych w NATO**
  - **Podział ról i współdziałanie NATO-UE: user-provider**
- **Militaryzacja UE oraz – jako opcja ewentualna – planowanie ewentualnościowe Europejskiej Unii Obronnej**
  - **UE jako provider zdolności wojskowych dla NATO**
  - **Budowanie europejskich zdolności operacyjnych w UE (w krytycznej sytuacji przejmowanie ich po NATO)**
- **Studia koncepcyjne nowego europejskiego traktatu bezpieczeństwa – opcja ostateczna**
  - **na bazie koalicji chętnych**
  - **Uwaga: Uwzględniać prognostycznie… Stany Zjednoczone Europy**

Priorytety strategii krajowej/narodowej

- **Koncepcyjne:**
  - **Nowa strategia jako konieczność bezwzględna – Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa?**
- **Operacyjne:**
  - **Opcje podstawowe/bazowe:**
    - **Obrona przeciwhybrydowa (kontynuacja)**
    - **Wojna ograniczona, działania przeciwzaskoczeniowe**
  - **Opcje ewentualnościowe: wojna totalna i „czarny łabędź”**
- **Preparacyjne:**
  - **Integracja systemu kierowania (punkt krytyczny: współdziałanie PRP-RM)**
  - **Jakościowy rozwój operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa (SZ i inne służby mundurowe)**
  - **Odporność strategiczna (powszechność przygotowań)**

PODSUMOWANIE

Najważniejsze zadanie w rozwoju (transformacji) systemu bezpieczeństwa narodowego:

INTEGRACJA!!!

ZAMIAST ZAKOŃCZENIA:

a ponadto sądzę, że czas na... SZTUKĘ BEZPIECZEŃSTWA

„...jak Katon Starszy kończący wszystkie swoje wystąpienia w Senacie rzymskim: „A ponadto uważam, że Kartagina musi być zburzona!”

BEZPIECZEŃSTWO

międzynarodowe i narodowe (w tym obronność)

Sztuka bezpieczeństwa:

polityka i strategia bezpieczeństwa (w tym obronności), zintegrowane (wielodomenowe, transsektorowe, ponadresortowe) operacje bezpieczeństwa, taktyka służb bezpieczeństwa

WOJSKOWOŚĆ

Sztuka wojenna:

strategia wojskowa,
sztuka operacyjna,
taktyka

